

Nghiên cứu hoạt động giảng dạy môn Đọc viết trong chương trình đào tạo chuyên ngành Đông Phương học - Nhật Bản học tại Trường Đại học Công nghệ Đồng Nai

Hứa Thị Hương*

*ThS. Khoa Ngoại ngữ, Trường Đại học Công nghệ Đồng Nai

Received: 5/9/2024; Accepted: 10/9/2024; Published: 13/9/2024

Abstract: Currently, there have been many positive and effective changes in the teaching of literacy in the specialized training program of Oriental Studies – Japanese Studies, there have been upward changes due to the development and continuous efforts in the digital age, but there are still some specific limitations such as some lecturers still use the literacy method passive tradition, technology application is not high or the general interest of students is not good.

Keyword: Literacy, Oriental Studies, Teaching

1. Đặt vấn đề

Đối với chương trình đào tạo ngành Đông phương học – Nhật Bản học tại trường Đại học Công nghệ Đồng Nai (DNTU), sinh viên được học và tiếp xúc với môn Đọc viết tiếng Nhật ngay từ học kì 1 của năm thứ nhất với mỗi học phần là 3 tín chỉ, học xuyên suốt từ năm thứ nhất đến năm tư. Do vậy số giờ học, số tiết giảng dạy so với một số môn khác khá nhiều và liên tục. Để đánh giá lại và nghiên cứu thực tế và thực trạng giảng dạy và học tập hiện nay của môn Đọc Viết tại khoa Ngoại ngữ trường DNTU, tác giả đưa ra một số nghiên cứu tổng quan và đưa ra những đề xuất nhằm nâng cao chất lượng dạy và học với mục tiêu đáp ứng yêu cầu về chuyên môn cũng như tạo thêm động lực để sinh viên có hứng thú trong giờ học, đạt kết quả tốt và ứng dụng thực tiễn cao.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Tình hình sinh viên

Theo kết quả thực tế tại trường DNTU hầu hết 80% sinh viên tuyển sinh đầu vào của ngành Đông phương học – Nhật Bản học (ĐPH – NBH) đều chưa từng học tiếng Nhật trước đó. Hầu hết các bạn đều bắt đầu học tiếng Nhật sau khi nhập học tại trường. Nếu so với ngành Ngôn ngữ Anh của trường thì hầu hết các bạn sinh viên đều đã học ngôn ngữ trước đó, có định hướng lựa chọn và phương pháp học chủ động dễ dàng hơn. Sinh viên ngành ĐPH – NBH cũng gần như chưa có kiến thức nền tốt về lĩnh vực văn hóa xã hội để vận dụng tiếng mẹ đẻ khi dịch thuật. Một trong những nguyên nhân khiến sinh viên chưa thực sự hứng thú với môn học Biên dịch có lẽ do nhiều bạn không xác định được công việc tương lai sau khi tốt nghiệp liên quan đến mảng dịch thuật.

2.2. Cơ sở vật chất và trang thiết bị học tập tại trường

Tại khoa Ngoại ngữ của trường Đại học Công nghệ Đồng Nai những năm qua luôn được đầu tư cơ sở vật chất và trang thiết bị hiện đại, các phòng học được trang bị đầy đủ tivi cảm ứng màn hình lớn, loa và âm thanh chất lượng cao. Mô hình phòng học tích hợp bàn ghế tiện lợi có thể di chuyển khi hoạt động nhóm, hoạt động dịch thuật, trao đổi...Phòng cabin với dàn máy vi tính có kết nối internet và các loại thiết bị nghe nhìn cần thiết để giúp sinh viên khi học ngoại ngữ. Tuy nhiên số lượng phòng chất lượng cao chưa nhiều để đáp ứng toàn bộ sinh viên.

2.3. Giảng viên và nhà trường

Tất cả 100% giảng viên của ngành Đông phương học nói riêng và khoa Ngoại ngữ nói chung đều tốt nghiệp trình độ Thạc sĩ trở lên. Các giảng viên đều có kinh nghiệm giảng dạy, sự đam mê và khả năng thích ứng cập nhật cái mới cao. Có trên 50% giảng viên tốt nghiệp Thạc sĩ các trường danh tiếng nước ngoài, cũng như đã từng sống và làm việc tại đất nước mà mình đang dạy ngôn ngữ.

Nhà trường luôn chú trọng và quan tâm đến việc giảng dạy ngoại ngữ cho sinh viên. Mặc dù ngành Đông phương học – Nhật Bản học còn mới mẻ nhưng dưới sự hỗ trợ của ban giám hiệu cùng sự chuyên tâm của khoa đã đạt được một số thành tích đáng kể. 90% sinh viên tốt nghiệp đúng hạn, đạt các chứng chỉ quốc tế như JLPT N3, N2...Sinh viên có nhiều cơ hội trải nghiệm thực tập và làm việc có lương tại Nhật Bản trong thời gian 6 tháng đến 1 năm.

2.4. Thực trạng giảng dạy môn Đọc viết tiếng Nhật tại DNTU

Hiện nay về giảng dạy môn đọc viết trong chương

trình đào tạo chuyên ngành Đông Phương học đã có nhiều chuyển biến tích cực hiệu quả có thể bao gồm một số điểm chính:

Giảng dạy tích hợp kỹ năng đọc và viết: Việc kết hợp giảng dạy đọc và viết có thể giúp sinh viên phát triển toàn diện hơn. Kết hợp giảng dạy đọc và viết có thể mang lại nhiều lợi ích cho HS, giúp họ phát triển toàn diện các kỹ năng ngôn ngữ. Dưới đây là một số cách để kết hợp giảng dạy đọc và viết hiệu quả:

Sử dụng phương pháp ESA (Engage - Study - Activate):

Engage: Thu hút sự chú ý của HS bằng các hoạt động thú vị như đọc truyện, thảo luận về chủ đề liên quan. Giảng viên bắt đầu buổi học bằng cách chiếu một đoạn video ngắn hoặc kể một câu chuyện thú vị liên quan đến chủ đề bài học. Ví dụ, nếu chủ đề là “Du lịch”, GV có thể chiếu một đoạn video về các điểm du lịch nổi tiếng. Nhằm mục đích thu hút sự chú ý của HS và kích thích sự hứng thú của họ đối với chủ đề.

Study: HS nghiên cứu từ vựng và ngữ pháp mới thông qua các bài đọc. HS đọc một bài báo hoặc đoạn văn ngắn về chủ đề “Du lịch”. Trong quá trình đọc, HS sẽ ghi chú các từ vựng và cấu trúc ngữ pháp mới.

Activate: Sinh viên chủ động viết bài, viết đoạn văn. Ví dụ sinh viên viết một đoạn văn ngắn hoặc một bài luận về trải nghiệm du lịch của mình hoặc một địa điểm du lịch mà họ muốn đến. Sau đó, HS có thể chia sẻ bài viết của mình với bạn bè và nhận phản hồi. Như vậy sẽ đạt được mục tiêu HS áp dụng những gì đã học vào việc viết, phát triển kỹ năng viết và khả năng sử dụng ngôn ngữ một cách sáng tạo.

Ngoài ra vẫn tận dụng những phương pháp dạy học tiếng Nhật truyền thống nhưng hiệu quả như giảng dạy theo mẫu, ban đầu làm quen với các bài văn mẫu tiếng Nhật, giảng viên cho một bài văn mẫu để giảng giải về đặc điểm ngôn ngữ, kết cấu, ngữ pháp.. sinh viên sẽ luyện viết thay thế theo mẫu, thực hiện thay thế từ vựng, ứng dụng ngữ pháp để viết theo và hoàn thiện dần kỹ năng viết. Đặc biệt là luyện viết Nhật kí hay viết theo chủ đề cho sẵn để nâng cao cả khả năng viết lẫn khả năng ghi nhớ chữ Hán tự - Kanji của tiếng Nhật.

Ứng dụng công nghệ thông tin tại DNTU: Sử dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy có thể cải thiện hiệu quả học tập và giảng dạy. Giảng viên sử dụng các nền tảng học trực tuyến như Google Classroom, Microsoft Teams, Moodle để tạo môi trường học tập linh hoạt, nơi HS có thể truy cập tài liệu học tập, nộp bài tập và nhận phản hồi từ GV mọi lúc, mọi nơi. Phần mềm viết và chỉnh sửa văn bản giúp HS cải

thiện kỹ năng viết bằng cách cung cấp gợi ý về ngữ pháp, từ vựng và phong cách viết. Các blog và diễn đàn trực tuyến như để khuyến khích HS viết bài và chia sẻ ý kiến của mình, đồng thời đọc và phản hồi bài viết của bạn bè, từ đó phát triển kỹ năng đọc và viết. Hoặc công cụ tạo nội dung số như Canva, Prezi nhằm giúp HS tạo ra các bài thuyết trình, bài viết và dự án sáng tạo, từ đó phát triển kỹ năng viết và trình bày. Ngoài ra có thể dùng thêm phần mềm quản lý lớp học ClassDojo, ứng dụng học ngôn ngữ Duolingo...

Hiện nay, thực trạng việc giảng dạy viết trong trường DNTU còn gặp nhiều khó khăn, như tình trạng viết văn rập khuôn theo mẫu và thiếu sáng tạo, có một số điểm chính như:

Phương pháp giảng dạy truyền thống: Nhiều trường hợp giảng viên vẫn sử dụng phương pháp giảng dạy truyền thống, tập trung vào việc học thuộc lòng và làm bài tập theo mẫu. Điều này có thể dẫn đến sự thiếu sáng tạo và khả năng tư duy phản biện của HS.

Thiếu tài liệu và công cụ hỗ trợ: Tuy trường có công cụ hỗ trợ hiện đại nhưng nguồn tài liệu giảng dạy phong phú thiếu, khiến việc giảng dạy và học tập trở nên khó khăn hơn.

Chất lượng giảng viên: Một số giảng viên chưa được đào tạo đầy đủ về các phương pháp giảng dạy hiện đại và công nghệ thông tin, dẫn đến hiệu quả giảng dạy chưa cao.

Động lực học tập của HS: HS có thể thiếu động lực học tập nếu phương pháp giảng dạy không thú vị hoặc không liên quan đến thực tế.

Để nâng cao chất lượng và cải thiện giảng dạy đọc viết tiếng Nhật tốt có thể tiếp tục đưa ra các phương pháp mới, hoặc thay đổi sử dụng các giải pháp tốt hơn chẳng hạn như:

Tiếp tục đổi mới phương pháp giảng dạy: Phát triển hơn các phương pháp giảng dạy hiện đại như phương pháp ESA mà ngành đang vận dụng... Kết hợp dạy đọc hiểu văn bản với dạy viết để phát triển kỹ năng viết văn nghị luận cho sinh viên, phương pháp này sẽ giúp sinh viên hiểu sâu sắc về nội dung và kỹ năng viết tiếng Nhật, hiểu cấu trúc ngữ pháp cách sử dụng ngôn ngữ mình đang học. Và các hoạt động tương tác để tăng cường sự tham gia và hứng thú của sinh viên.

Một số cách có thể áp dụng để dạy kết hợp kỹ năng đọc và viết hiệu quả lần lượt các bước như sau: Chọn văn bản phù hợp -> Hoạt động trước khi đọc -> Hoạt động trong khi đọc -> Hoạt động sau khi đọc -> Phản hồi và chỉnh sửa

Thứ nhất – Chọn văn bản phù hợp: Lựa chọn các

văn bản có nội dung phong phú và đa dạng, phù hợp với trình độ và sở thích của sinh viên, tùy vào tình hình mỗi lớp, tính cách chung của sinh viên lớp đó. Các văn bản này nên có cấu trúc rõ ràng và chứa đựng nhiều từ vựng, ngữ pháp phong phú để học sinh có thể học hỏi.

Thứ hai - Hoạt động trước khi đọc: Trước khi bắt đầu đọc, hãy khuyến khích sinh viên dự đoán nội dung văn bản dựa trên tiêu đề, hình ảnh minh họa hoặc các từ khóa. Điều này giúp kích thích sự tò mò và chuẩn bị tâm lý cho việc đọc.

Thứ ba - Hoạt động trong khi đọc: Trong quá trình đọc, yêu cầu sinh viên của mình ghi chú các từ mới, các câu hỏi hoặc ý tưởng quan trọng. Bạn cũng có thể tổ chức các hoạt động như đọc theo nhóm, thảo luận hoặc trả lời câu hỏi để tăng cường sự tương tác và hiểu biết.

Thứ tư - Hoạt động sau khi đọc: Sau khi đọc, sinh viên có thể thực hiện các bài tập viết như tóm tắt văn bản, viết cảm nhận hoặc viết lại câu chuyện theo cách của mình. Điều này giúp củng cố kiến thức và phát triển kỹ năng viết.

Thứ năm – Phản hồi và chỉnh sửa: Cung cấp phản hồi chi tiết và cụ thể cho sinh viên của DNTU về bài viết của họ. Khuyến khích sinh viên tự chỉnh sửa và cải thiện bài viết dựa trên phản hồi của giảng viên.

Tích hợp tận dụng lợi thế công nghệ thông tin: Sử dụng các công cụ và nền tảng học trực tuyến như Google Classroom, Grammarly, và các ứng dụng học ngôn ngữ triet để nhằm hỗ trợ giảng dạy và học tập hiệu quả. Khi sử dụng công nghệ thông tin đa dạng sẽ giúp làm phong phú thêm nội dung bài giảng và thu hút sự chú ý của sinh viên.

Đào tạo giảng viên: Tổ chức các khóa đào tạo và hội thảo cho giảng viên về các phương pháp giảng dạy hiện đại và cách sử dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy. Từ đó nâng cao năng lực học hỏi lẫn nhau trong công việc, nâng cao khả năng truyền đạt, phương pháp dạy hiệu quả môn đọc viết.

Phát triển tài liệu giảng dạy phong phú: Cung cấp các tài liệu giảng dạy đa dạng và phong phú, bao gồm sách, bài báo, video, và các tài liệu trực tuyến liên quan đến Nhật Bản để học sinh có thể tiếp cận với nhiều nguồn thông tin khác nhau. Chọn các văn bản thuộc nhiều thể loại khác nhau để sinh viên được thực hành, lựa chọn đọc hiểu theo đặc trưng của từng thể loại.

Khuyến khích sáng tạo và tư duy phản biện: Tạo ra các bài tập và hoạt động khuyến khích sinh viên sáng tạo và phát triển kỹ năng tư duy phản biện, chẳng hạn như viết bài luận, thảo luận nhóm, và các dự án

nghiên cứu về Nhật Bản, các cuộc thi tìm hiểu văn hóa, lịch sử Nhật Bản... Đặc biệt nên khuyến khích sinh viên đặt câu hỏi về những gì đã viết, đã đọc để sinh viên suy nghĩ sâu hơn và đây cao khả năng lập luận logic. Đọc sách và thảo luận cũng là một cách để nâng cao tư duy phản biện, đọc sách cùng sinh viên và sau đó cùng nhau thảo luận về câu chuyện, nhận xét về từ vựng, ngữ pháp đã sử dụng, hay suy nghĩ về ý nghĩa nội dung của sách.

Tạo môi trường học tập tích cực: Khuyến khích sinh viên tự tìm tòi, khám phá và thực hiện các nhiệm vụ học tập một cách độc lập từ đó giúp sinh viên cải thiện và phát triển năng lực tự học, tự hoàn thiện. Xây dựng một môi trường học tập tích cực, nơi sinh viên cảm thấy thoải mái và được tham gia vào các hoạt động học tập.

3. Kết luận

Đọc viết tiếng Nhật là môn học đòi hỏi sự kiên nhẫn, sáng tạo và sử dụng linh hoạt các phương pháp giảng dạy. Việc kết hợp các phương pháp truyền thống và hiện đại, cùng với sự hỗ trợ của công nghệ, sẽ giúp sinh viên nắm vững kỹ năng viết và đọc tiếng Trung một cách hiệu quả. Tuy ở trường Đại học Công nghệ Đồng Nai đã tạo điều kiện rất cao về cơ sở vật chất để nâng cao chất lượng giảng dạy ngoại ngữ nhưng giảng viên vẫn cần nâng cao phương pháp giảng dạy đa dạng hơn. Sinh viên, giảng viên đều cần sáng tạo trong việc lựa chọn và sử dụng các tài liệu học tập như bài viết mẫu, video, hình ảnh, và các bài tập thực hành để giúp sinh viên nắm bắt ngôn ngữ một cách toàn diện. Thường xuyên tổ chức các hoạt động thực hành viết sáng tạo như viết nhật ký, viết theo chủ đề, và tham gia các câu lạc bộ tiếng Nhật để sinh viên có nhiều cơ hội thực hành và phát triển kỹ năng viết. Luôn thay đổi để phù hợp với trình độ và sở thích của từng sinh viên, giúp họ cảm thấy hứng thú và gắn bó hơn với việc học.

Tài liệu tham khảo:

- [1]. Hoàng Ngọc Đồng (2017). *Sử dụng phần mềm dạy học đa phương tiện trong giảng dạy môn tiếng Anh ở Trung học cơ sở*.
- [2]. Trần Thanh Hưng, (2015), *Ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy ngoại ngữ* - Hồ sơ khoa học dưới dạng điện tử của sinh viên, Đại học Đà Lạt.
- [3]. Trần Thị Thu Hà, (2018), *Định hướng đào tạo kỹ năng nghề nghiệp trong bối cảnh công nghiệp 4.0*, Nghiên cứu và trao đổi- Tổng cục giáo dục nghề nghiệp.
- [4]. Wei Jin Hai (2004). “*Hiện trạng dạy tiếng Hán trong các trường đại học ở Việt Nam*”, Tạp chí Khoa học Đại học dân tộc Quảng Tây, số 5